

Вітаємо з Днем Перемоги!

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

30 квітня 2009 року

№16(2871)

Дорогі визволителі, шановні ветерани Великої Вітчизняної війни!

З кожним роком віддаляються події однієї з найкровопролитніших війн, які зазнало людство. Велика Вітчизняна війна назавжди залишилася в історії як жорстоке збройне противоборство, яке привело до небачених збитків. Молодому поколінню українців важко уявити справжні масштаби втрат – людських, економічних, культурних, соціальних, адже безжалісне колесо війни, прокотившись Україною, залишило по собі катастрофічні наслідки.

Ми завжди пам'ятатимемо ціну, яку заплатили наші батьки і діди за сьогоднішній мир, за надану можливість нашадкам жити, народжувати і виховувати дітей.

Наш земний уклін усім, хто виніс роки окупації та пекло концтаборів, хто піднімав з руїн і відроджував Батьківщину.

Дорогі ветерани! Ваша мужність, життєва мудрість, ставлення до ратного і громадського обов'язку – це високий приклад для наслідування. Наш обов'язок – бути гідними вашого життєвого подвигу, утверджуючи мир, злагоду та сусільну гармонію на українській землі.

Дорогі ветерани! Шановні політехніки!

У цей пам'ятний день прийміть найкращі побажання здоров'я та наслади. Нехай ваші родини ніколи не спіткає жодне тяжке випробування. Живіть на щастя вашим дітям, онукам та нашадкам!

Світла і вічна пам'ять загиблим воїнам! Честь і слава живим героям!

Миру, добра та нових звершень усім заради процвітання незалежної України!

З повагою,

М.З.Згуровський, ректор НТУУ «КПІ»

Жаданий перемоги день

Коли прийде цей день – ніхто не знав,
Бо сам не зінав, чи виживе на полі бою,
Лиш тільки сорок п'яти показав,
Що, може, день наступить цей весною.
Яким він буде – марилося в сні,
Короткому, тривожному, солдата.
Про нього вже складалися пісні,
Ta не усім судилося їх співати.

Близький, жаданий, вимріаний день
Бійцем і матір'ю, і генералом,
Пришестям миру став він для людей, –
Хоч так боги за мир ще не вмиралі.

I він прийшов, і став народам святом, –
Бо так Європа ще ніколи не раділа,
Як в той травневий день дев'ятий,
Чуму здолавши, ту, що породила.

Багато свят Вітчизни, – і всі славні,
Ta в цьому – більше пам'яті про тих,
Хто не дожив салютних днів у травні
I не дійшов до материнських рук святих.

Кому живим дісталось щастя бути,
Титанів труд ім випав по війні
И обов'язок нікого не забути,
Хто все віддав за мирні наші дні.

На «до» і «після» розділивши пам'ять,
В житті межею став День Перемоги,
Усіх, кого потомки славлять,
Продовжуючи славні їх дороги.

Пройдуть парадом славні ветерани,
Юнь із пошаною на них глядить,
А думка серце жалісно поранить,
Що знову їхні рідшають ряди.

Станіслав Лисенко,
доцент кафедри історії, к.і.н.

Візит посла Франції

Програму «Майбутнє України» – в життя!

Урочистим під-
писанням
тристоронньої Угоди про співробітництво між КНУ ім. Т.Шевченка, НТУУ «КПІ» та Малої академії наук України (МАН) 21 квітня стартувала Програма «Майбутнє України».

Метою Програми є виявлення талановитих і обдарованих учнів, їх підтримка та рання профорієнтація із зачлененням

Етапи реалізації Програми: 2009-10 рр. – впровадження пілотного проекту на базі КНУ ім. Т.Шевченка та НТУУ «КПІ» за участю Малої академії наук України; 2011 р. – розробка заходів, механізмів розвитку та впровадження результатів пілотного проекту в найбільших наукових центрах України. 2012 р. – впровадження і здійснення програм на постійній основі.

У зустрічі з нагоди підписання Угоди взяли участь ректор КНУ ім. Т.Шевченка Л.В.Губерський, проректори та представники громадських організацій КНУ; ректор НТУУ «КПІ» М.З.Згуровський, проректори, декани (директори інститутів), керівник цільової магістерської підготовки в КПІ академік В.Т.Грінченко, представники громадських організацій КПІ, гості, президент МАН чл.-кор. НАН України С.О.Довгий та ін.

Вітаючи присутніх, академік М.З.Згуровський висловив сподівання, що реалізація Програми допоможе відкрити і зростити нові творчі особистості, якими багата наша земля, а академік Л.В.Губерський – що об'єднання зусиль КНУ та КПІ для виконання Програми допоможе рухати науку, готовувати зміну нинішнім науковцям.

Перший проректор НТУУ «КПІ» Ю.І.Якименко поінформував присутніх про перші кроки по виконанню Угоди про співробітництво між КНУ та КПІ у науковій, навчально-виховній сферах, науково-інноваційній діяльності тощо. Перший проректор КНУ О.К.Закусило торкнувся відносин між нашими університетами, що мають багату історію. Зокрема, професор КПІ Ю.Далецький вів спільні семінари в КНУ з теорії ймовірностей, а випускник КНУ В.В.Булдигін очолює кафедру на ФМФ.

У своєму виступі М.З.Згуровський зауважив, що в Україні відсутня увага до цілісності освіти. Незалежне тестування

М.З.Згуровський, Л.В.Губерський, С.О.Довгий

учених вищих навчальних закладів і провідних науково-дослідних центрів України; розвиток інтелектуального потенціалу суспільства шляхом запушення молоді до дослідницької діяльності в науці, техніці, економіці та управлінні; зміцнення інтеграції навчальних закладів усіх рівнів – від школи до університету. Програма враховує важливість розвитку природничо-математичної освіти та науки України. Реалізація Програми дозволить підвищити якість природничо-математичної підготовки школярів, виявити творчу, обдаровану молодь та здійснити ранню професійну орієнтацію за широким спектром природничих наук.

Закінчення на 2-й стор.

На словах пана посла, нинішнє керівництво ФР здійснює послідовну політику щодо надання Україні підтримки, яка б сприяла розвитку її відносин з ЄС. У 2007-08 рр. Президент України тричі був прийнятий у ФР на найвищому рівні, на початку березня ц.р. ФР відвідала прем'єр-міністр України.

На думку Ж.Фора, Україна має повніше скористатися досвідом десяти східноєвропейських країн, які в 2004 р. ввійшли до складу ЄС, попередньо виконавши низку відповідних кроків і процедур. На сьогодні, отримавши пропозиції від ЄС, Україна повинна їх вивчити, а не відкидати і вимагати більшого. Тільки поступове втілення в життя рекомендацій ЄС наблизить Україну до цієї спільноти.

Пан посол докладно відповів на запитання студентів, що стосувалися, зокрема, позиції ФР щодо газових суперечок між Україною і Росією, геополітичного місця України в сучасному світі, зовнішньої політики ФР та її членства в НАТО.

танційний курс французької мови, спільно з університетом міста Ле Ман ХТФ реалізує програму «Подвійний диплом», працює інформаційний центр «Освіта Франції» та ін. Жак Фор побажав успіхів студентам, вдалих виступів на міжнародних олімпіадах і конкурсах, що сприятиме зміцненню держави та зростанню її авторитету на міжнародній арені.

Н.Вдовенко

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

- 1 Старт
- 2 Програми
- «Майбутнє України»

Візит посла Франції

- 2 Згадує учасник
бойових дій
професор
К.Г.Самофалов

Нагороди переможцям олімпіади з фізики

Іменні стипендіати з ТЕФ

- 3 До 90-річчя
з дня
народження
Г.І.Денисенка

Королева КПІ

Відеоанонс

Увага, конкурс!

На заштате Одеси та Севастополя Воспоминання ветерана

Напередодні славного свята – Дня Перемоги редакція нашої газети звернулася до Ради ветеранів КПІ з проханням організувати виступ на сторінках "Київського політехніка" ветеранів війни, учасники бойових дій. На прохання відгукнувся член-кореспондент НАН України, професор Костянтин Григорович Самофалов. Подаємо його спогади в авторській редакції.

В 1940-му році, після окончання школи, по путевке комсомола я був направлений для служби в Черноморський флот. Служба почалася в учебному отряді Одесської воєнно-морської бази. Запомнился стрігий отбор кандидатів в учебний отряд, який готовив младших спеціалістів для кораблів Черноморського флота. Учеба проводилася в напрямленому темпе, з великою требовательністю – нас учили дійсновати в умовах, максимально приближених до боєвих. Командири прямо говорили нам: війна з Германією буде, треба готовитися. В учебному отряді я отримав дві спеціальності: штурманського електрика та спеціаліста по мінно-торпедному оружию.

Запомнились послідовні предвоєнні дні, коли примінили участь в великих общефлотських учениях. Специально на ці учения були привезені все моряки запаса першої категорії, які приобрели великий досвід за період 5-ти років. Таким чином, в перший же день війни на кораблях оказался практично двійний склад екіпажів. Позже це сыграло велику роль в діях флоту. Учения закінчилися 18 липня, а 22-го немецька авіація совершила перший нальет на Севастополь. Благодаря високій готовності, нальет був організовано отражений.

8 серпня 1941 року Одеса була объявлена на осадному положенні. Враг вразився до міста. Возникла острая необхідність в формуванні частин морської пехоти. Хорошо помню слова командира перед стартом моряків: "Кто на захисту Одеси – шаг вперед". Качнувшись, весь стрій зробив крок. Отбирали кожного третього. Так я оказался в морській пехоті – зачислен в легендарний 1-й Морський полк, яким командував полковник Осипов. Уже 12-го серпня полк вступив в бой. Тяжелі, кровопролитні бої. К концу серпня в полку також я, "старичок" першого призыва, осталось не більше 100-120. Но появився опит. Поредівши полк влившись в Приморську армію, якій командував генерал Петров.

Моряки воювали отчаянно. Командарми не раз просили нашого командира Осипова "подбрасувати морячков" на самі відносні участки оборони. Однією ми були в чергові буштувати з красної зірки на рукавах, як у комисарів, воювали трофеїчними автоматами, добитими в бою. В листовках, сбрасуваних з літаків, немці називали нас "черними комисарами" і обещали повесити на телеграфних столбах. Пам'ять сохранила стихі нашого політирука Карєва:

*Враги називали нас чорна туча,
Друзія називали нас – гардія флота
А ми називались скромніше і лучше
Точче і проще – морська пехота.*

В січні состоялось перше вручання боєвих наград морякам 1-го Морського полку. Я отримав свою першу боєву награду – медаль "За боєві заслуги". Позже, уже в Севастополі я отримав свій перший орден – "Красній хрест".

Війна катилась на восток. В середині січня виникла реальна небезпека для Криму. Було прийнято рішення об евакуації військ з Одеси в Крим. Евакуація була організованою, але не всім. Після 15-16 жовтня 1941 року, прошла повністю. Ідея була неожиданною для немців та практично без потерпів. Я був в частях прикриття, які покидали фронт последніми. Перед евакуацією, естественно, не знати, що він стане, я був послан Осиповим в штаб оборони Одеси, який командував контр-адмірал Жуков. Меня разоружили та провели в командування. Задали ряд питань, після чого сказали, що я рекомендовано командувати групами моряків спеціального назначення, які поручені підтримати портові сооруження Одеси після уходу наших кораблів. В той же день я поступив в распорядження командира охорони водного району Одеси капітана 2-го рангу Давыдова та перебрался на транспорт "Щит".

Хорошо помню щемляче чувство, коли він відвалил последний корабль та ми остались на пустому пирсі совсем одні. П'ятеро матросів та я – старшина 1-ї статії. Город словно вимер – на улицях лише одноголосого проходження. Ми принаймісі заспокоїлися за роботу. Сразу рещили, що після подрыва будемо

К.Г. Самофалов

прориватися в Севастополь. Оборудували моторну шаланду, запасли пулепетом, гранатами, паклями та продуктами. Соруження найбільшого порта Чорного моря були предварительно замінені на мінами та мінні торпеди. Ми взорвали їх, вилівши поставлену командуванням задачу. Ночью речи прориватися в Севастополь. Вийшли в море. Немци освіщали море прожектограмами, обстріливали нас, але не пронесло. К утру ми були відкритому морі. Появився "Мессершміт", який из крупнокаліберного пулепета методично расстріливав нашу шаланду. На первому заході ми прыгнули в воду, отошили от шаланди і ныряли. Коли враг улетів, ми возвращалися, ремонтували небольшое судно. Самолет, заправившись, опять возвращався. Все повторялось.

Когда самолет улетів, ми увиділи перископ. Приготовились до боя. Но, к нашій нескказанній радості, из води показалася рубка хорошо нам знакомої "Щуки". Она сняла нас з шаланди і доставила в Севастополь. К тому времени мій 1-й Морський полк уже вступив в бой на сході Криму, в районі Сиваша. Я же остался во флотському екіпажі. Но там довго не задержалася. Немци прорвали фронт і устремились до Севастополя. Іх надо было удержать любой ценой, чтобы виграти час для організації оборони міста, в якому фактически не було сухопутних частей. І меня зачислили в спеціальний підрозділ для організації оборони на подступах до Главної бази Черноморського флота.

Фактически я попав в загадотряд, задачею якого була організація оборони в районі Бахчисараю. Из отступавших частей, потока воєннослужащих сформувалися підрозділи, які заняли оборону над Бахчисараем. Раненій, больний, любий – остановився і готовиться принять бой з врагом.

Навсегда в пам'яті останеться тот страшний неравний бой. Продержавшись до темна. Все! Чудом уцелів. Пробирається до Севастополя. Вийшов зі своїм в зоні тяжеліх берегових батарей. Після перевірки та спеціальної підготовки я був направлений назад – до Бахчисараю для коректировки артилерійського обстрілу. Одетий в штатське, з рапортом, постійно перемежаючись, я троє суток держався з батареї, направляючи їх огонь на колонни врага. На третій день, вийдя до кінця на Севастополь, увидів велике скоплення бронетехніки. Немедленно вивів огонь. Практично на себе. От близьких разривів тяжелых снарядів потерпів сознання та отримав сильну контузію. В собі пришел з сем'єю татар, які подобрили меня. Чуть окреп і вновь поштовхнувся до Севастополя. Там, совершенно истощений, попав в госпіталі. Оттуда – до флотського екіпажа та далі – на трапецію "Арсеньєв Расскин".

Наш трапецій був абсолютно новий, італійської пострижки. Подібно до бомбіджів, совершили рапорти. Корабль доставляється в осаждений місто. На корабль було відправлено раненіх. Кожий такий похід був невероятною проблемою: серед минних полів, під артилерійським обстрілом наш корабль буквально проривався в Севастополь. Но головною проблемою були бомбардування з воздуха. Немецькі самолети буквально виселили над кораблем та кождую з сотен бомб, сброшених на нього, грозили смертельною опасністю. Эти походи продовжалися до самого кінця – до оборони Севастополя.

Потім були бої на Кавказі – за Ново-Російськ, походи на "Малу землю". В 1943 році з першим десантом возвратилися на кримську землю. Закончил войну в Артемівську. Но це уже друга тема.

Прошли роки. На одному з ізбраних ветеранів моряків г. Києва я виступав з воспомінаннями про бої під Одесою та Севастополем. Рассказав про те, як після моєї коректировки огню генерал-майор говорив: "Так значит Вы живы. А я Вас за той бой представил к награде посмертно". На запрошення в Москву відповів, що дійсно меня посмертно нагородили орденом Бойового Красного Знамені. С наградою меня поздравив адмірал флоту России Касатонов.

К.Г. Самофалов, чл.-кор. НАН України, д.т.н., проф.

Нагороди переможцям олімпіади з фізики

"Де що можуть студенти проявити свої здібності, як не на конкурсах та олімпіадах", – розмірковував проректор з навчально-виховної роботи Г.Б. Варламов у своєму виступі під час вручення грамот переможцям університетської олімпіади з фізики. Він привітав нагороджених та подякував організаторам заходу – керівникам ФМФ і відповідним кафедрам. Геннадій Борисович зазначив, що в НТУУ «КПІ» навчаються здібні молоді люди, та відмінення університетських олімпіад є передумовою участі студентів-політехніків в всеукраїнських та міжнародних змаганнях, де вони зможуть успішно конкурувати зі своїми колегами.

Можливо, колись комусь спаде на думку дослідити вплив імені на схильність до фізики, але, як бачимо, перемогли Віктор, два Володимири та Олексій.

У другому етапі Всеукраїнської студенческої олімпіади з фізики, що пройде в Запоріжжі, візьмуть участь В.Мистецький та О.Ющенко. Побажаємо їм перемогу!

Врачуючи студентам подарунки – двотомний «Енциклопедичний словник з фізики», Геннадій Борисович зауважив, що його автори – відомі вчені, академіки,

вони теж починали освоювати фізику з простих законів та, здобувши знання, втілили їх у наукових дослідженнях, творчому підході до вирішення проблем. Він назвав нинішні здобутки студентів, особливо першокурсників, «першими цеглинами» у фундамент, з якого вони вибудують своє майбутнє, творчо застосовуючи набуті знання.

Вітали переможців та бажали їм успіхів декан ФМФ проф. В.В. Ванін, завідувач кафедри загальній фізики та фізики твердого тіла проф. Л.П. Герман, завідувач кафедри загальній та експериментальної фізики проф. Ю.І. Горобець, доцент цієї ж кафедри С.О. Решетняк. До речі, останній веде на ФМФ фізичний гурток, його заняття проходять двічі на місяць по середах о 16:00 в ауд. 424-7.

Інф. «КП»

Іменні стипендіати з ТЕФ

Два роки тому Кабінет Міністрів України заснував 10 академічних стипендій для студентів, зокрема, які навчаються за спеціальністю "Атомна енергетика" і найбільше відзначилися в навчанні та науковій діяльності. Приємно повідомити, що здобутки Вадима Кондратюка та Івана Гапончука – п'ятикурсників ТЕФ – відзначенню цією стипендією.

У Івана думка про навчання в КПІ зародилася ще зі шкільної лави. І цілком закономірно, адже мешкав у місті енергетиків, добре звав, до яких наслідків приводить не-професійність, аще підвідомо відчував свою причетність до енергетичної могутності держави.

Здобувати освіту в НТУУ «КПІ» І.Гапончуку подобається: навчився самостійно працювати, отримав корисні професійні навички, високопрофесійні викладачі зуміли донести найскладніший навчальний матеріал і зацікавити ним студентів. В університеті є можливість для творчого зростання, занять спортом тощо.

Іван добре вчиться, отримав диплом бакалавра з відзнакою, він є переможцем олімпіади з вицівкою математики на ТЕФ, брав участь у 5-ї та 6-ї міжнародних науково-практических конференціях "Сучасні проблеми наукового забезпечення енергетики" (2007-08 рр.), міжнародному форумі "Покращення студенцького самоврядування м.Києва" та ін. Також він має вагомі спортивні досягнення: неодноразовий переможець чемпіонату НТУУ «КПІ» з жиму лежачі, учасник змагань з армрестлінгу.

Після закінчення навчання студент міре знайти перспективну роботу, пов'язану з експлуатацією ядерних енергетичних установок. Адже попри всі модні економічно-юридичні віяння, вважає професію інженера основною з виробничим процесом. Він широ відрізняється від іншої групи студентів, які віддають перевагу теоретичним напрацюванням. Студентське життя в університеті багате і різноманітне. Де, як не тут, набути досвіду організатора, навчитися приймати рішення, виконувати їх і відповідати за результати своєї діяльності.

Вадим мріє стати кваліфікованим фахівцем у галузі атомної енергетики та громадянином, корисним своїй країні. Хоча, чому стати? Він уже є – відомим молодіжним лідером, який уміє організовувати та керувати, студентом, який має здобутки в навчанні і науці, нарешті головою похибки невеличкої родини, який прагне забезпечити гідне існування.

Закінчив нашу розмову Вадим дещо несподівано:

"Хочу побажати нашим студентам жити весело не лише від сесії до сесії, а й під час сесії". Хай буде так.

Н.Довженко

Програму «Майбутнє України» – в життя!

Продовження.
Початок на 1-й стор.

Нечутливе до творчої складової особистості школярів. Реалізація Програми через проведення наукових конференцій у школах, виставок науково-інженерних робіт школярів, олімпіад за різними галузями знань дозволяє сформувати базу даних творчої молоді.

С.О. Довгий пояснив, що МАН має понад 1000 місцевих відділень, щороку на 5-10% збільшується кількість її членів. Торік в

Україні було створено Інститут обдарованої дитини. Такі заклади дуже популярні у світі. Приміром, в Англії в кожній школі є відповідальний за роботу з обдарованими дітьми, у США школи мають до 10% фінансування витратити на роботу з обдарованими дітьми тощо.

Григорій Іванович Денисенко – видатний учений, професор, доктор технічних наук, член-кореспондент АН УРСР. Масштаби особистості цієї людини притаманні йому природні можливості і доля унікальні. Все це дало змогу сільському хлопцю піднятися до рівня ректора провідного політехнічного інституту, члена-кореспондента Академії наук УРСР, стати Героєм Соціалістичної Праці.

Доля ж унікальна тим, що творча енергія його особистості знайшла конкретне втілення, співзвучне своїй епосі.

Життєвий шлях Григорія Івановича не він, уstellenий м'якою і красивою доріжкою. Народився він 29 квітня 1919 року в сім'ї українських сільських трудаřів з села Ходорів Ржищівського району Київської області. У 1929 році 10-річний хлопчик став круглим сиротою і надалі виховувався у старшого брата, якого після закінчення Київського меліоративного інституту було направлено працювати в Чимкент. Григорій старався вчинити, фізично змінів, а згодом повернувшись до рідного краю, приїхав у Харків. Успішно склав іспити і вступив до електротехнічного інституту, але вінна перервала навчання.

Студент Денисенко добровольцем пішов на фронт, був заражений до Чугуївського полку, але скоро його відкликали з передової. Командування направило Григорія Івановича викладачем військового училища в Самарканді. Там він і познайомився з майбутньою дружиною Зінайдою Макарівною, яка теж народилася в Україні. Потім працював викладачем Вищої офіцерської школи самохідної артилерії, але мріяв завершити вищу освіту і у вересні 1946 року, маючи вже стаж викладацької роботи, став знову студентом 4-го курсу Львівського політехнічного інституту. Успішно закінчивши навчання, Григорій Іванович залишився працювати в

Г.І.Денисенко

ЖИТТЯ ВІДДАНЕ ЛЮДЯМ

До 90-річчя з дня народження Г.І.Денисенка

оснащені сучасними технічними засобами навчання. Це був єдиний вищий навчальний заклад в Україні, що розбудувався. У складі делегації був В.Слотин – міністр вищої і середньої спеціальної освіти СРСР. Львівський політехнічний інститут справив незабутнє враження і на іноземних, і на московських гостей. Після цього за рекомендацією В.В.Щербицького, в ЦК Компартії України Григорію Івановичу було запропоновано очолити колектив Київського політехнічного інституту, довести рівень столично-го вузу до сучасного, побудувати нові корпуси і оснастити їх новітнім обладнанням, технічними засобами навчання, підняти рівень навчально-виховної і наукової роботи.

У КПІ Григорій Іванович відразу увійшов до складу кафедри електричних мереж і систем, під його керівництвом були розпочаті науково-дослідні роботи в галузі нетрадиційної енергетики, використання енергії вітру, сонячних променів, річок, морів і океанів. Він був науковим керівником підрозділу республіканської науково-технічної програми «Енергокомплекс» з відновлювальних джерел енергії. За ініціативи Г.І.Денисенка вперше в СРСР було побудовано випробувальний полігон «Десна» з комплексного використання відновлювальних джерел енергії. Під його керівництвом зросла якість і обсяги науково-дослідних робіт Київського політехнічного. Щорічний обсяг науково-дослідних робіт досяг понад 20 млн крб, економічний ефект від впровадження – 30 млн крб.

Високі критерії були висунуті й до наукової роботи студентів і молодих наукових працівників. Григорій Іванович відкрив для молоді шлях у науку. За його

створено зовсім нову систему управління великим політехнічним інститутом, яка отримала визнання в Україні і СРСР. Всесоюзний науково-дослідний інститут проблем вищої школи рекомендував її до використання всім вузам країни.

Не всі сприйняли ідею Григорія Івановича про шість напрямів підготовки інженера (проектно-конструкторська, технологічна, науково-дослідна, супільно-політична підготовка, виховання і формування навичок вихователя, підготовка в галузі економіки і управління), але свого часу вона дала результати: висока якість підготовки політехніків у Києві отримала міжнародне визнання.

З 1971 по 1987 рік Г.І.Денисенко був головою Ради ректорів Київського вузівського центру. На цю посаду він був призначений після того, як став ректором КПІ. Це зумовлювалось роллю КПІ в Україні і в регіоні, його потужністю, а також авторитетом та індивідуальними якостями Григорія Івановича. Словом, ділом і особистим прикладом він допомагав ректорам вузів Київського регіону. Вони всі прагнули його поради, допомоги, раді були спілкуванню з ним на засіданнях Ради.

У 1986 році Г.І.Денисенко став другим в Україні ректором – Героєм Соціалістичної Праці. Він був безмежно радий цій нагороді. Ми, що звили до його суверого і зосередженого обличчя, вперше побачили Григорія Івановича таким щасливим.

Як керівник Г.І.Денисенко був серйозним, сувірим і водночас по-справжньому людям, володів добрим почуттям гумору. Тігар проблем постійно був з ним. «Дучи в автомобілі, він завжди сідав на задні сидіння, аби нічого не заважало думати, а вдома, пообідавши, – згадує дружина Зінайдія Макарівна, – усамітнювався в кабінеті. На прогулінку містом теж ходив наодинці зі своїми думками. У Львові він самотньо блукав у Стрийському парку. Разом з тим спілкування з людьми завжди залишало в його душі помітний слід. Незважаючи на виснажливі будні, Григорій Іванович любив і вмів детально жартувати. Одного разу в приймальні я зіткнулася з людиною, що вибігла з кабінету дуже збентежена. Григорій Іванович віддав мені її візитку і попросив допомогти. Як з'ясувалось, ця людина, обіймаючи високу посаду в Києві, приїхала на прийом до ректора КПІ з питанням, яке її хвилювало: її племінниця дипломує на одній із кафедр, а її керівник

блукав у Стрийському парку. Разом з тим спілкування з людьми завжди залишало в його душі помітний слід. Незважаючи на виснажливі будні, Григорій Іванович любив і вмів детально жартувати. Одного разу в приймальні я зіткнулася з людиною, що вибігла з кабінету дуже збентежена. Григорій Іванович віддав мені її візитку і попросив допомогти. Як з'ясувалось, ця людина, обіймаючи високу посаду в Києві, приїхала на прийом до ректора КПІ з питанням, яке її хвилювало: її племінниця дипломує на одній із кафедр, а її керівник

«не приділяє їй уваги». Відповідно ректор було коротко запитання: «А вона заслуговує на увагу?» Чиновник вібіг від ректора почевронівши, адже зрозумів безглуздість свого прохання. Однак Григорій Іванович все-таки дочучив розібратись у проблемі, оскільки його дівізом було – допомагати людям. Усім навколоїшнім він говорив: «Насамперед думай, як допомогти, а не як відмовити». Григорій Іванович був чуйним і уважним до людей, глибоко душевним і скромним, спілкування з ним було школою мудрості. Його нелегка молодість, сирітство, війна заклали теплі струни в його душі, і багато з тих, хто працював з ним, мене зрозуміло.

Своє 60-річчя Григорій Іванович відзначив досить своєрідно – зник. Дружина повідомила, що він поплив на кораблі і адреси немає. Всі хвалебні промови виявилися марнimi, міністр вищої освіти УРСР дуже сварився, а гору вітальних адрес з теплими, щирими вітаннями і побажаннями водій завіз додому до Григорія Івановича. Після

відпустки він особисто відповів кожному письмові подякою.

Велике значення Г.І.Денисенко надав міжнародному науковому співробітництву. Його наукові праці були опубліковані в США, Англії, Японії. В Японії він читав доповідь за результатами своїх досліджень з відновлювальних джерел енергії. Розширилися контакти з Польщею, точніше з Вроцлавською політехнікою. Проводились дні Вроцлавської політехніки в КПІ і навпаки. Григорій Іванович був почесним доктором Вроцлавського політехнічного інституту.

кооперативу співробітників КПІ як під експериментальним майданчиком, в якому автономне енергозабезпечення кожного будинка мало здійснюватись за допомогою відновлювальних джерел енергії. Він не встиг закінчити цей польський науковий експеримент, але 60 сімей співробітників КПІ отримали безкоштовно в постійне користування ділянки неподалік річки Десна. Це лише маленький штрих з його цікавої біографії.

Григорій Іванович все створював для людей і був справжнім героєм праці. Він ніколи не хворів «зоряною» хворобою. До нього приїжджають найвищі чини, а він був простий і добрий з людьми. До речі, про високі чини і функціонерів часу «застою». Григорій Іванович умів відрізити порядних людей від прой-

Г.І.Денисенко серед бійців студентського будівельного загону. 1979 р.

З поговою і дуже серйозно Григорій Іванович ставився до громадської роботи. У своїх грандізних планах завжди спирається на партком інституту. Був активним делегатом XXVI з'їзду КПРС і XXVII з'їзду Компартії України. На XXVII з'їзді Компартії України обирається членом ЦК КПУ. Був депутатом міськради. Мав багато нагород: три ордени Леніна (1967, 1981, 1986 рр.), орден Жовтневої революції (1971 р.), золоту медаль «Серп і Молот» (1986 р.). Остання нагорода Г.І.Денисенка – звання Героя Соціалістичної Праці – сколихнула всю вузівську громадськість і весь КПІ. Вона піднімала в супільністі престиж вузівської праці і загалом учених.

Коли Григорій Іванович помер, було прийнято спеціальну постанову щодо його поховання на Байковому цвинтарі як видатного сина українського народу. В КПІ він залишив по собі вічний пам'ятник – величний навчальні корпуси, бібліотека, Палац культури, ідарія і багато іншого. Не все встиг здійснити ректор, не вистачило здоров'я. Як голова Ради ректорів він мріяв побудувати міський Палац студентів (дотепер в Києві немає такого), зал засідань Ради ректорів при КПІ. Але на самперед намагався все збудувати для КПІ. Тому, коли ввели до ладу бібліотеку, студентський центр культури, він доручив повідомити ректорам, що це міжузівські об'єкти і всі студенти та викладачі вищих навчальних закладів Київського регіону можуть ними користуватись. Ім'я Григорія Івановича, завдяки М.З.Згуровському, увічнене: є барельєф у центральній частині головного корпусу і бібліотеку КПІ названо його іменем. На будівлі бібліотеки – країцою університетської бібліотеки України – встановлено меморіальну дошку.

Григорій Іванович був видатним учнем у галузі виробництва і розподілу електроенергії і його наукові досягнення відзначають учени КПІ, НАН України

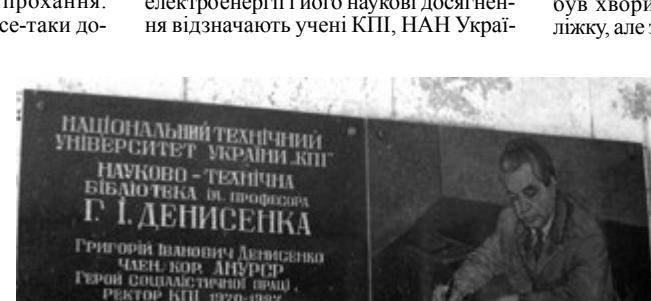
Дуже складне, але цікаве життя прожила ця людина. Були і прикроши, і радощі. Він був гарним сім'янином, дуже любив своїх дітей: сина Олега і доньку Вікторію. На жаль, донька рано пішла з життя, залишивши доньку Наталю. Олег Григорович – кандидат технічних наук, доцент. Нині вдова, Зінайдія Макарівна Денисенко оточена турботою і увагою сина і його родини, онучкою.

Григорій Іванович у побуті був невибагливим. Любив просту жіжу. Іноді говорив: «Мені нічого не треба. Вода в крані є? Сірники і газ – під рукою. Більше мені нічого не треба».

Зінайдія Макарівна згадує, як він був настільки захоплений роботою і планами на майбутнє КПІ, що час для вирішення простих, життєвих проблем родини і своїх дітей доводилося просто у нього відіймовувати. Найбільшою радістю для Григорія Івановича була все ж таки оцінка його титанічної праці. Він уже був хворим, багато часу проводив у ліжку, але звістка про встановлення його барельєфа в головному корпусі підняла Григорію Івановичу настрій.

Г.І.Денисенко дуже любив КПІ і політехніків. Своєю любов'ю він запалював інших. Тому я буду щасливою, якщо моя розповідь, написана самим серцем на одному диханні про чудову, великою душою Людину, видатного вченого, талановитого організатора в системі вузівської освіти, допоможе молодій зміні, стане поштовхом до роздумів, до наслідування всього кращого і цінного, що уособлював у собі Герой Соціалістичної Праці Григорій Іванович Денисенко.

Т.В.Девтерьова, доцент, кандидат педагогічних наук, головний вчений секретар Ради ректорів Київського вузівського центру

Меморіальна дошка Г.І.Денисенку на фасаді бібліотеки

ни і за кордоном. Хочу зазначити іншу сторону його діяльності, спрямовану до людини, до її повсякденних проблем і потреб. Він хотів поставити на службу людині відновлювальні джерела енергії, енергію сонячного випромінювання, морів і океанів, річок. Керуючись цією метою, Григорій Іванович виклопотав в Уряді земельну ділянку для садового

Г.І.Денисенко виступає на засіданні Ради ректорів Київського регіону в Інженерно-будівельному інституті. 1979 р.

циому ж інституту. Вже в 1953 році він захистив кандидатську дисертацію, а в 1963 році – докторську.

Львівський період життя Григорія Івановича (1946-1971 рр.) був дуже плідним. Тут пройшли молодість і становлення педагога, вченого і близького орган

Королева КПІ – Марія Стьопіна

16 квітня в ЦКМ НТУ «КПІ» відбулося чергове свято краси. 21 конкурсантка-представниця факультетів та інститутів Київської політехніки змагалася за титул Королеви. Пікантності ситуації надавало те, що цьогорічний конкурс – десятий, ювілейний. Тож до святкування та оцінювання красунь запрошено безліч гостей – представників Міністерства молоді та спорту і Солом'янської РДА, проректора КНУ ім. Т.Шевченка В.П.Шевченка, представників мистецької еліти Києва та всеукраїнських студентських організацій; очопував жuri, як і завжди, проректор КПІ з навчально-педагогічної роботи Г.Б.Варламов.

Ювілейний конкурс «Королева КПІ» ставив перед організаторами складне завдання, адже мав бути особливим, незвичайним і запам'ятатися як глядачам, так і конкурсанткам. І слід відзначити, що команда Сту-

дентської ради та Центру культури і мистецтв справилася з цим завданням на відмінно!

Перше дефіле конкурсанток – у костюмах чотирьох стихій: яскраво-гарячий Вогонь, нестримно хвилююча Вода, ніжне і ласкаве Повітря, пишна і велична Земля.

Наступний конкурс мав розповісти глядачам, яким уявляють та з чим асоціюють дівчата

та хлопців: спочатку хвилинний відеоролик, а потім – коротенький виступ дівчини. Для Оксани Чмиленко (ФІОТ) Справжній Чоловік гарячий і терпкій, немов кава, для Ірини Васilenko (ФМФ) він неможливий без краватки, Ірина Скіба (ММІФ) жартома нагадала про шкарпетки. Дорогий сувенір нагадує про коханого Катерини Ліманській (ЗФ), а Віті Гончарук (ПБФ) – боксерська груша. Для Юлії Горбатюк (ФЕА) хлопець – літак, що рухається назустріч сонцю, а для Марії Стьопіної (ФПІ) велике значення має аромат Іого парфумів. Ну який хлопець без інструментів – про дриль загадала Анастасія Заброда (ФБТ), про годинник Альона Солоніна (ФПМ). Справжнього джигіта в гострій пристрій побачила Анастасія Семенко (ФЕЛ) і станцювала лезгинку; солодким шоколадом виявився Він для Євгенії Лаєвської (ФММ). На роликові ковзани стала

Лілія Шкурко (ММІ), тему машинок продовжила Аліса Коржова (ВПІ). Баскетбольний м'яч міцно тримала в руках Каріна Чвік (ФАКС), створити свій

Королева КПІ

ідеал з поліна запропонувала Галина Сасенко (ФСГ), зі шкіряним ременем порівняла хлопця Катерину Щебельовою (ХФ). Чоловік, надійний як хороша пральна машина, має бути для Марини Іщенко (ІТС), як місткий холодильник – для Катерини Струкової (ХТФ); немов Попелюшка за черевиком шукала свого хлопця Анна Циркаль (ФЛ); Кристіна Рижкова (ІФФ) порівняла Іого зі зброяю, а Вероніка Соловійова (РТФ) збігла з ніг ароматом Axe-defect.

Конкурс купальників цього разу був дещо видозмінений – дівчата дефілювали в костюмах зайчиків. Танцювальний конкурс зачарував пластикою іспанського танцю. Між цими двома конкурсами спеціально до відзначення десятиріччя конкурсу за участю учасників команди КВН «КПІ» та конкурсанток була поставлена маленька сценка.

Наступне випробування для дівчаток – інтелектуальний конкурс. Цього року він теж був дещо незвичним: питання з фольк-

лору Гаваїв, історії КПІ та музична вікторина визначили першу чарівну переможницю – Лілію Шкурко (ММІ). На чеरзі – вихід у вечірніх сукнях – актора зала ЦКМ НТУ «КПІ», здається, я живе в очікуванні такого щорічного буйня краси. Глядачі зачаровані, а поважне журі пішло сперечатися щодо присудження інших номінацій. У цей час публіку розважали співаки, вокальні та танцювальні колективи, а також вже згадана команда КВН «Виктор Фёдорович». Перед нагородженням на сцені з'явився торт до десятиріччя конкурсу, і всі конкурсантки задмухували свічки на ньому.

І почалася найурочистіша частина. Королевою танцю стала Анастасія Королевою танцю стала Анастасія

Семенко (ФЕЛ), Перліна факультету – Аліса Коржова (ВПІ), Міс Кмітливість – Лілія Шкурко (ММІ), Міс Романтичність – Марина Іщенко (ІТС), Міс Оригінальність – Анастасія Заброда (ФБТ), Міс Чарівність – Анна Циркаль (ФЛ), Міс Артистичність – Ірина Скіба (ММІФ), Міс Інтернет – Вероніка Соловійова (РТФ), Міс Глядацьких симпатій – Євгенія Лаєвська (ФММ). Сертифікат на професійну фотозйомку отримала Катерина Струкова (ХТФ). А звання Королеви КПІ отримала Марія Стьопіна (ФПІ). Ця чарівна дівчина – тепер до наступної Королеви буде обличчям КПІ, а ми матимемо можливість милуватися нею увесь рік.

Валерія Добровечір

• КОНКУРС • КОНКУРС •

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантних посад доцентів (доктор наук, кандидат наук, доцент), старших викладачів (кандидат наук), асистентів по інституту, факультетах, кафедрах:

Інститут енергозбереження та енергоменеджменту

Кафедра охорони праці, промислової та цивільної безпеки

доцентів – 1

Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Кафедра автоматики та управління в технічних системах

асистентів – 1

Факультет електроніки

Кафедра промислової електроніки

доцентів – 1

Інженерно-хімічний факультет

Кафедра автоматизації хімічних виробництв

ст. викладачів – 1

Кафедра екології та технології рослинних полімерів

ст. викладачів – 1

Інженерно-фізичний факультет

Кафедра високотемпературних матеріалів та порошкової металургії

доцентів – 1

Приладобудівний факультет

Кафедра приладів та систем неруйнівного контролю

доцентів – 1

Хіміко-технологічний факультет

Кафедра кібернетики хіміко-технологічних процесів

доцентів – 2

ст. викладачів – 1

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

доцентів – 1

на заміщення посад доцентів (доктор наук, кандидат наук, доцент), старших викладачів (кандидат наук), асистентів, тимчасово зайнятих до проведення конкурсу, по факультетах, кафедрах:

Інженерно-фізичний факультет

Кафедра металознавства та термічної обробки

асистентів – 1

Факультет авіаційних і космічних систем

Кафедра приладів та систем керування літальними апаратами

доцентів – 1

ст. викладачів – 1

асистентів – 1

Фізико-математичний факультет

Кафедра нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки

ст. викладачів – 1

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

доцентів – 2

ст. викладачів – 1

Кафедра теоретичної та прикладної економіки

ст. викладачів – 1

асистентів – 2

Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення.

Адреса: 03056, Київ-56, проспект Перемоги, 37, відділ кадрів, кімната 114.

ОГОЛОШЕННЯ ФІЛЬМИ ПРО КОСМОНАВТИКУ

Полігон Капустин Яр

Полігон Капустин Яр можна сміливо назвати колискою радянських ракетних військ. Він дізнається про історію його створення, становлення та розвитку, про місто і про людей, які присвятили своє життя випробуванням ракетної техніки.

Безіменний космос

Документальні кадри із проекту «Безіменний космос» проливають світло на одну із загадок в історії радянського ракетобудування. Мова йде про роль одного міста, яке завжди фігурувало як «місто на Волзі». Однак справжнє його назва – Куйбишев.

Документальні кадри зі складається з чотирьох фільмів, ко-

Фільми знаходяться в мережі за адресою: [ftp://inform.ntu-kpi.kiev.ua/video/2009_04_The_Cosmonautics_Day](http://inform.ntu-kpi.kiev.ua/video/2009_04_The_Cosmonautics_Day); [ftp://inform.ntu-kpi.kiev.ua/pub/video/2007_05_Great_scientists](http://inform.ntu-kpi.kiev.ua/pub/video/2007_05_Great_scientists)

Навчальна телестудія відділу технічних засобів навчання: [ftp://inform.ntu-kpi.kiev.ua](http://inform.ntu-kpi.kiev.ua); тел.: 8 (044) 241-76-76

мосу – підготовку до пілотованих польотів на Місяць і Марс.

Фільм четвертий:

«Зірка» Дмитра Козлова

Фільм присвячено становленню Куйбишева як центру радянської космічної промисловості та долі генерального конструктора Дмитра Козлова. Зокрема, розповідається про найпотужніший космічний корабель «Зірка».

Фільм другий: 40 годин

із життя Юрія Гагаріна,

яких нібіто не було

Фільм розповідає про перевезення Юрія Гагаріна на Самарській землі відразу після його польоту в космос.

Фільм третій:

Остання любов Корольова

Фільм розповідає про один із най-секретніших проектів освоєння кос-

Михайло Сергійович Самотрясов

На 87 році життя пішов у вічність кандидат технічних наук, учасник Великої Вітчизняної війни Михайло Сергійович Самотрясов.

У 1948 р. Михайло Сергійович вступив до Київського політехнічного інституту і закінчив його у 1953 році за спеціальністю інженера-механіка зварювального виробництва. Після закінчення інституту був залишений на кафедрі зварювального виробництва асистентом і в тому ж році вступив до аспірантури кафедри. У квітні 1957 року успішно захистив кандидатську дисертацію на тему "Розробка і дослідження керамічного флюсу для зносостійких наплавок".

Після закінчення аспірантури залишився працювати в КПІ. З 1959 року працював начальником науково-дослідного сектору КПІ і за сумі